

Päiväys
3.12.2025

1 (2)

Diaarinumero
1042/03.04.04.04.22/2025

JULKINEN KUULUTUS

Valitus vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisesta päätöksestä

Vesilain 15 luvun 3 §:n mukaan Vaasan hallinto-oikeuden on annettava lupaviranomaisen, valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vesilain nojalla antaman päätöksen sekä ojitustoimituksessa annetun päätöksen johdosta jätetty valitus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

3.12.2025

Valituksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Valituksen tiedoksisaantipäivä on 10.12.2025.

Asia

Luvan hakija Metsä Fibre Oy on jättänyt Vaasan hallinto-oikeudelle valituksen Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä 27.6.2025 nro 93/2025 (Ympäristölupapäätöksen nro 64/2019 lupamääräyksen 9 mukainen suunnitelma Vähähaaran ala-altaan kunnostuksesta, Kemi).

Valitusasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja valitus pidetään nähtävillä 3.12.2025 – 31.12.2025 Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla (<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/valituskuulutukset.html>). Hallinto-oikeuden verkkosivuilla valitus on ilman liitteitä. Tieto kuulutuksesta on julkaistava Kemin kaupungissa.

Hallintolain 62 b §:n mukaan julkisen kuulutuksen ja kuulutettavan asiakirjan tiedot julkaistaan, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Henkilötiedoista julkaistaan kuitenkin ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot.

Mahdollisuus vastineen antamiseen

Vaasan hallinto-oikeus varaa asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, tilaisuuden vastineen antamiseen. Mahdollinen vastine tulee toimittaa hallinto-oikeuteen **viimeistään 31.12.2025**. Viranomaisille varataan erikseen tilaisuus vastineen antamiseen.

Vastineeseen on merkittävä sen tekijän nimi, postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite. Vastineessa on ilmoitettava asian diaarinumero 1042/2025.

Kiinteistön osaomistajaa pyydetään antamaan tieto kuulutuksesta myös kiinteistön mahdollisille muille omistajille ja haltijoille.

VAASAN HALLINTO-OIKEUS

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
[*https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#*](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/)

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla:
[*https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/*](https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/)

4.8.2025

VAASAN HALLINTO-OIKEUDELLE

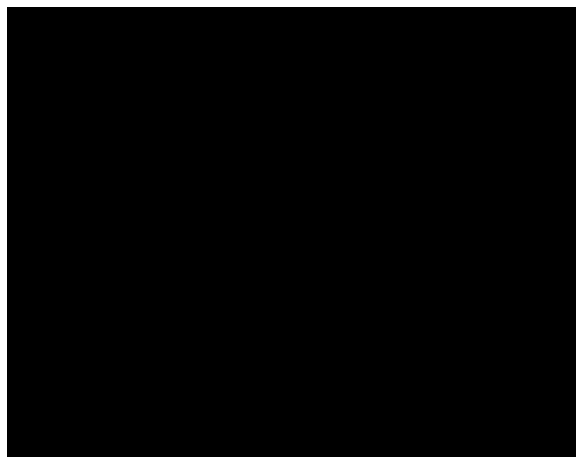
Asia Valitus Vähähaaran ala-altaan kunnostusta koskevassa asiassa

Valituksenalainen päätös Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, 27.6.2025, Nro 93/2025
Dnro PSAVI/16185/2023

Valituksen määräaika Päätöksen valitusosoituksen mukaan valitusaika päättyy 4.8.2025

Valittaja ja luvanhakija Metsä Fibre Oy
Revontulenpuisto 2
02100 Espoo
Y-tunnus: 0791416-3

Valittajan asiamiehet ja prosessiosoite

Sisällys

Vaatimukset.....	3
Perustelut.....	3
1 Johdanto	3
2 Valitusperusteiden tiivistelmä.....	4
3 Hankkeen yleiskuvaus	5
4 Hyödyntämisen oikeudelliset edellytykset	8
5 Hyödyntämisen edellytykset täyttyvät	10
5.1 Jätteiden hyödyntämisellä on aito hyödyntämistarkoitus	10
5.2 Jätteiden määrä on mitoitettu tarvetta vastaavasti	11
5.3 Jätteiden laatu on kenttärakenteeseen soveltuva	13
6 Hyödyntämisen edellytysten arviointi on kokonaisarviointia	17
6.1 Vertailu kaatopaikkasijoittamiseen	17
6.2 Jätelain etusijajärjestyksen merkitys.....	20
6.3 Paras käyttökelpoinen tekniikka ja menetelmä sekä huolellisuusperiaate.....	21
6.4 Kokonaisarviointi osoittaa, että jätteiden hyödyntäminen kenttärakenteessa täyttää luvan myöntämisen edellytykset.....	24
7 Vesitalousluvan myöntämisen edellytykset	27
8 Määräaika koskeva vaatimus	28
9 Lopuksi.....	28

VAATIMUKSET

Metsä Fibre Oy vaatii kunnioittavasti, että Vaasan hallinto-oikeus

- 1) ensisijaisesti kumoaa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksen ja myöntää yhtiölle ympäristö- ja vesitalousluvan hakemuksen mukaisesti;
- 2) toissijaisesti kumoaa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksen ja palauttaa asian Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi;
- 3) kolmassijaisesti pidentää ruoppauksen toteuttamiselle asetettua määräaika siten, että ruoppaus tulee toteuttaa kahden vuoden kuluessa lupamääräyksen 9 edellyttämän hakemussuunnitelman johdosta annettavan päätöksen lainvoimaisuudesta.

PERUSTELUT

1 Johdanto

Asiassa on kyse Metsä Fibre Oy:n (jäljempänä myös ”yhtiö”) Kemin vanhan, toimintansa lopettaneen, sellutehtaan ympäristölupapäätöksessä määrätystä Vähähaaran ala-altaan kunnostamisvelvoitteesta ja siihen liittyvästä kunnostamissuunnitelmasta.

Metsä Fibre Oy:n Kemin vanhan sellutehtaan ympäristölupapäätöksen nro 64/2019 lupamääräyksen 9 mukaisesti luvan saajan on 31.12.2027 mennessä poistettava pääosa Vähähaaran ala-altaan pohjaan laskeutuneesta lietteestä. Yksityiskohtainen suunnitelma toimenpiteiden toteuttamisesta, niiden aikaisien päästöjen rajoittamisesta, aikataulusta ja lietteiden käsittelystä on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle (jäljempänä myös ”aluehallintovirasto” ja ”AVI”) hakemuksena 31.3.2020 mennessä. Määräpäivää on muutettu ympäristölupapäätöksellä nro 22/2023 siten, että hakemus on toimitettava 31.12.2023 mennessä.

Vähähaaran ala-allas sijaitsee Metsä Fibre Oy:n tehdasalueella ja tehtaan omistamalla kiinteistöllä 240-28-2801-5, Kemin biotuotetehtaan alueen eteläosassa. Liete on muodostunut altaaseen vanhan sellutehtaan jätevedenpuhdistusprosessin jälkeen johdettaessa puhdistetut jätevedet altaaseen ennen niiden johtamista Perämereen.

Metsä Fibre Oy toimitti 29.12.2023 AVI:lle ympäristölupapäätöksessä nro 64/2019 edellytetyn suunnitelman Vähähaaran ala-altaan kunnostamisesta. Hakemuksen mukaisesti yhtiö suunnittelee rakentavansa uuden biotuotetehtaan käyttöön varasto- ja käsittelykentän ja hyödyntävänsä ruopattavat lietteet rakentamisessa tuhalla stabiloituna. Kenttä sijoittuisi vanhan sellutehtaan jätevesilaitoksen altaiden paikalle. Lupaa on haettu altaissa olevien

lietteiden jättämiseen paikoilleen ja hyödyntämiseen. Lisäksi on haettu lupaa käyttää betonimurskaa ja ylijäämämaita osana rakentamista.

Aluehallintovirasto on valituksenalaisella päätöksellään (Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, 27.6.2025, Nro 93/2025, Dnro PSAVI/16185/2023) hylännyt yhtiön hakemuksen koskien Vähähaaran ala-altaan ruoppausta ja ruoppausmassojen sekä muiden jätteiden käyttöä maarakentamisessa. Aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen ruoppauksen määräajan pidentämisestä. Hakemussuunnitelman toimittamiselle asetettua määräaikaa on pidentetty 31.5.2026 saakka.

2 Valitusperusteiden tiivistelmä

Yhtiö esittää valituksensa perusteina seuraavat, jäljempänä yksityiskohtaisesti esitetyt, perusteet:

1. Oikeuskäytännön perusteella jätteiden hyödyntämisen edellytykset tulee ratkaista yksittäistapauksessa kokonaisharkinnan perusteella. Yhtiö katsoo aluehallintoviraston tulkinneen selvitystä virheellisesti katsoessaan, että hyödyntämiselle ei olisi aitoa tarvetta. Lietteet hyödynnetään varasto- ja käsittelykentän rakentamisessa, mikä palvelee yhtiön uuden biotuotetehdään osoitettua tilantarvetta. Kentän tarve on todellinen, sillä tällä hetkellä yhtiö joutuu vuokraamaan sivuvirtojensa varastointiin tilaa tehdasalueen ulkopuolelta.
2. Varasto- ja käsittelykentän rakennetta ei ole ylimitoitettu, vaan se toteutetaan alueella vallitsevaan korkotasoon. Lietteiden ja stabiloivan tuhkan sekä ylijäämämaiden käytöllä säästetään muita maa-aineksia. Hyödyntäminen korvaa näin ollen maa-aineksia ja mahdollistaa luonnonvarojen säästämisen. Aluehallintovirasto ei ole voinut hylätä hakemusta sillä perusteella, että hyödyntämisen edellytykset eivät täytyisi.
3. Käytettävät jätteet on kattavien selvitysten perustella osoitettu tarkoitukseen soveltuviksi sekä geoteknisiltä ominaisuuksiltaan että muutoin. Kentän rakentamisen vaikutuksia on arvioitu eikä siitä edes pitkällä aikavälillä aiheudu varovaisuusperiaatekaan huomioon ottaen sellaista ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, että lupahakemus voitaisiin tällä perusteella ympäristönsuojelulain vastaisena hylätä.
4. Aluehallintoviraston päätöksessään tekemä vertailu kaatopaikalle sijoittamiseen on perusteiltaan ja johtopäätöksiltään virheellinen. Jätelain etusijajärjestyksen mukaisesti jätteet tulee aina ensisijaisesti hyödyntää eikä kaatopaikalle sijoittaminen tällöin ole mahdollista. Aluehallintoviraston päätöksestä puuttuu täysin arvio siitä, voidaanko lietteet ylipäätään sijoittaa kaatopaikalle tai mitä tämä edellyttäisi. Päätöksessä korostuvat päästöt vesistöön ja niiden perusteella tehty ilmeisen virheellinen johtopäätös kaatopaikkasijoituksen paremmuudesta, vaikka hakemuksessa ja riskinarviossa on todettu, että

tällaisia vesistö päästöjä ei aiheudu. Aluehallintovirasto ei ole päätöksessään lainkaan huomionnut hakijan esittämiä selvityksiä.

5. Aluehallintoviraston tekemä kokonaisarvio on puutteellinen ja perustuu virheelliseen käsitykseen toiminnasta, sen vaikutuksista ja vaihtoehtoisista ratkaisuista. Yhtiö on selvittänyt kattavasti vaihtoehtoisia ratkaisuja lietteen käsittelyä varten. Esitetyn suunnitelman mukainen ratkaisu on ympäristön kannalta kokonaisuutena arvioiden ehdottomasti paras vaihtoehto. Yhtiön näkemyksen mukaan aluehallintoviraston päätös hakemuksen hylkäämisestä on periaatteellinen ja sen voidaan katsoa perustuvan aiempaan KHO:n päätökseen, jossa aluehallintoviraston ruoppauslietteen hyödyntämiseen myöntämä lupa kumottiin. Yhtiö katsoo, että aluehallintovirasto kuitenkin tulkitsee oikeuskäytäntöä liian kategorisesti, sillä KHO on korostanut mainituissa päätöksessään arviointia yksittäistapauksissa sekä kokonaisarviointia. Nyt kyseessä olevassa tilanteessa hyötykäytön tarve on todellinen ja kokonaisarvioinnin perusteella hanke on ympäristön näkökulmasta paras ratkaisu.
6. Ruoppauksen toteuttaminen ei ole mahdollista asetetussa määräajassa. Kuten päätöksestäkin käy ilmi, ruoppausta ei voida toteuttaa, mikäli lietteen käsittelyä ei ole ratkaistu. Ottaen huomioon ruoppauksen vaatima aika, lupaviranomainen ei ehdi antaa uutta päätöstä ennen kuin lietteiden ruoppaus olisi jo tullut aloittaa.

3 Hankkeen yleiskuvaus

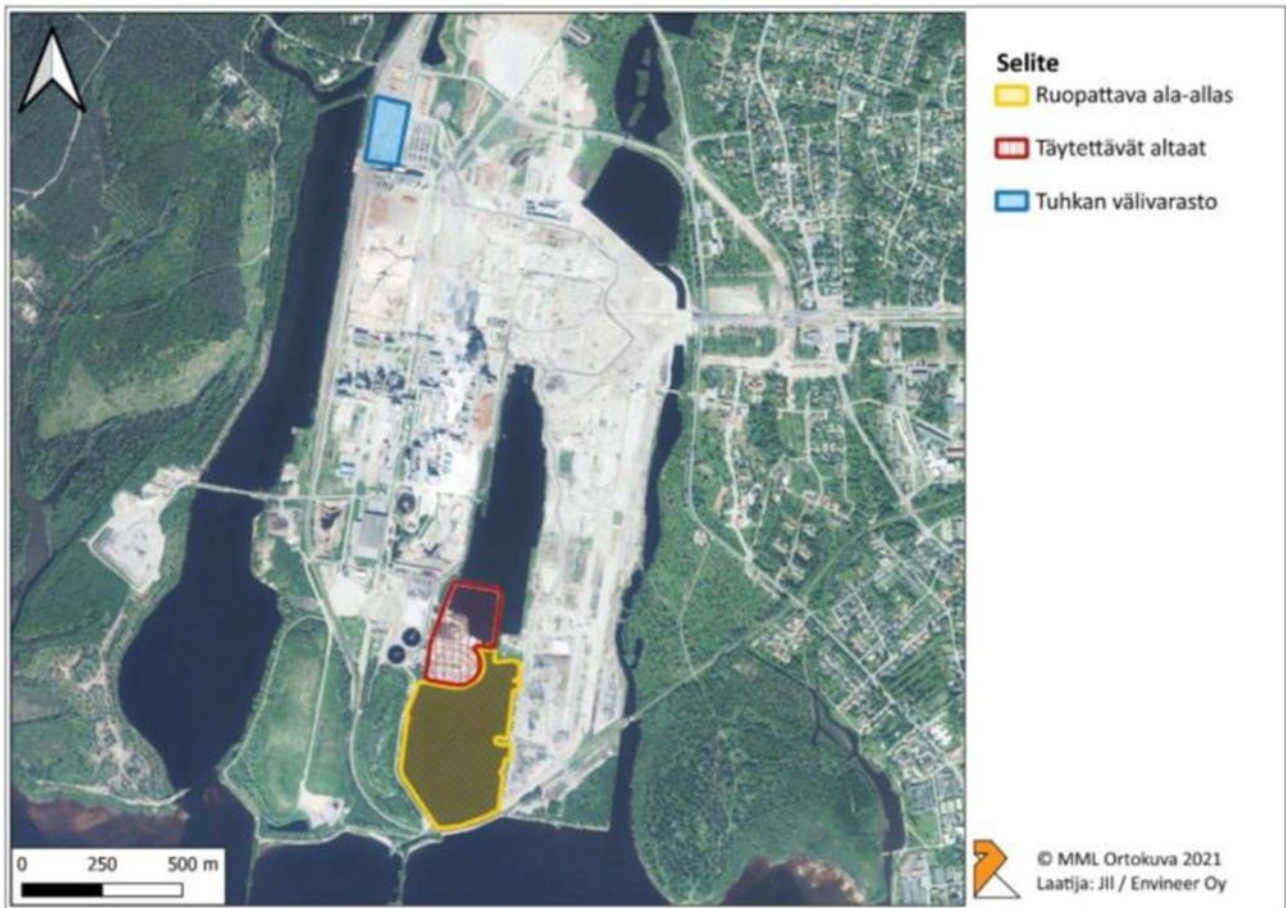
Seuraavassa on kuvattu yleisellä tasolla hanke ja sen toteutus. Tarkempi kuvaus hankkeesta sekä yksityiskohtaiset tekniset selvitykset löytyvät hakemuksesta, sen täydennyksistä ja liitteistä.

Hankkeessa on kysymys Vähähaaran ala-altaan kunnostamisesta ja lietteen hyötykäytöstä. Liette on muodostunut pitkän ajan saatossa Vähähaaran ala-altaaseen vanhan sellutehtaan jätevedenpuhdistusprosessin jälkeen johdettavissa puhdistetut jätevedet altaaseen ennen niiden johtamista Perämereen.

Kunnostusruoppauksessa syntynyt liete hyötykäytetään uuden varasto- ja käsittelykentän rakentamisessa. Liette hyödynnetään käytöstä poistetun vanhan tehtaan puhdistamoaltaiden täytössä rakennemateriaalina rakennekerroksena. Jäteveden käsittelyyn käytetty varoallas, tasausallas ja ilmastusallas täytetään ja niistä rakennetaan varasto- ja käsittelykenttä uuden tehtaan materiaalien varasto- ja käsittelyalueeksi (Kuva 1).

Täytettävät puhdistamoaltaat ovat vanhan jätevedenpuhdistamon altaita. Ilmastusaltaan pinta-ala on noin 1,3 ha, tasausaltaan noin 0,4 ha ja varoaltaan noin 1,7 ha. Altaat on perustettu luonnolliseen pohjamaahan altaat erottavilla maapenkereillä. Altaiden padon harjan leveys on pengerrettyyn altaaseen viisi

metriä, ja padon harja on tehty tasoon +5,2 m mpy (metriä meren pinnan yläpuolella) murskepintaisena. Vähähaaran vesialuetta vasten oleva patopenger on rakennettu vettä heikosti johtavasta moreenista ja siinä on varsinainen patorunkorakenne ja altainen puolella tiivisteosa veden läpi johtumisen estämiseksi. Penkereiden vesitiiveys on varmistettu altainen rakentamisen yhteydessä sillä, että altainen vesi on tyhjennetty penkereiden rakentamisen jälkeen. Altainen pohjat tasattiin ja pinnoitettiin kuivatyönä penkereiden rakentamisen ja veden poistamisen jälkeen. Patorakenne on tiivistetty paikalleen ja verhoiltu suodatinkankaalla ja murskeverhouksella. Altainen pohja on tasattu tasolle noin -5 m mpy.

Kuva 1. Ruopattava ala-allas, täytettävät vanhan jätevedenpuhdistamon altaat sekä tuhkan väli- ja käsitteilyvarasto.

Täytettävissä jätevedenpuhdistamon altaissa oleva jätevesiliete on myös tarkoitus hyödyntää maarakentamisessa. Lietettä ei poisteta, vaan se jätetään al-
taisiin paikoilleen ja hyödynnetään pengertäytössä (ei rakennekäytössä). Van-
hojen altainen pohjalle muodostunut liete on todettu kiinteämmäksi kuin
ruopattava liete. Puhdistamolietteen päälle rakennetaan usean metrin paksui-
nen moreenitäyttöpenger, joka tehokkaasti tiivistää lietteet osaksi pengertä.

Lietteen laskeutumista ja kiintoaineen tiivistymistä tehostetaan kemikaloinnilla sekä ilmastusaltaaseen asennettavilla silttiverhoilla, jotka päästävät veden läpi, mutta pysäyttävät kiintoaineen taaksensa. Laskeuttamiseen käytetään valittavaa laskeutuskemikaalia, jolla liete saadaan tiivistymään tehokkaasti. Imuruoppauksen yhteydessä muodostuva ylimääräinen vesi kierrätetään takaisin ruopattavaan altaaseen, jonka purku mereen suljetaan ruoppaus työn ajaksi. Siten ruoppauksesta ei tule haitallisia vesistövaikutuksia ruopattavan altaan ulkopuolelle.

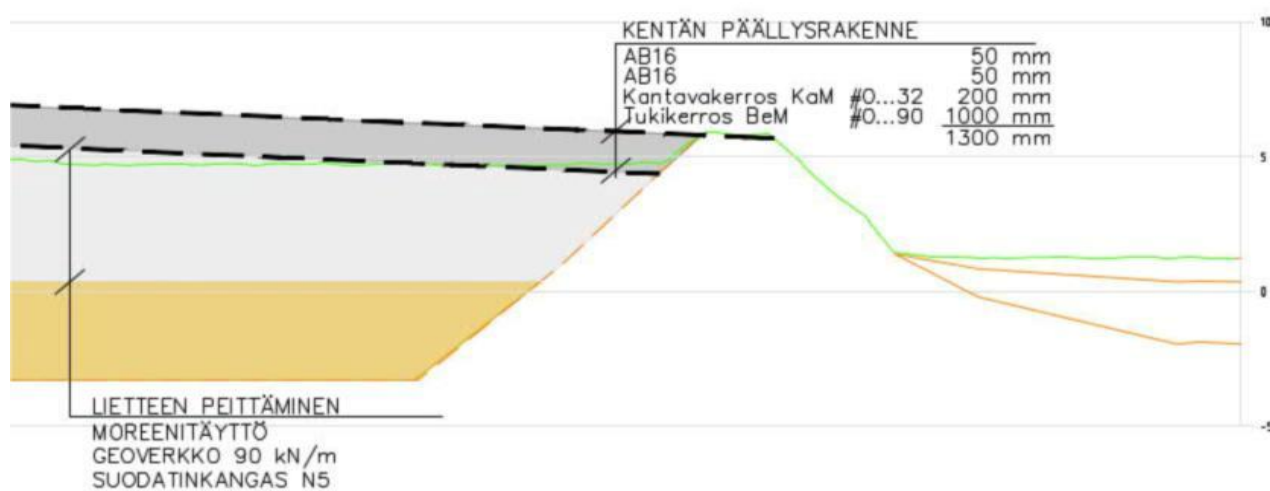
Ruoppauksen jälkeen liete laskeutuu ilmastus- ja varoaltaissa yhden talven yli ja tämän jälkeen lietteeseen sekoitetaan tuhkaa, jolla liete saadaan lujitettua kantavaksi materiaaliksi osaksi varasto- ja käsittelykenttää. Tuhkan tarkoituksena rakenteessa on kuivattaa vesipitoinen liete imemällä itseensä lietteen huokosvettä ja lujittaa seos ennakkokokeilla määritettyyn kuivatilavuuspainoon, jolloin seos kantaa työkoneita ja muodostaa riittävän kantavan pohjan yläpuolisille rakenteille. Lentotuhkaa käytetään yleisesti tähän tarkoitukseen. Lujittuminen on ainoa fysikaalinen reaktio, joka tuhkan ja lietteen sekoittamisessa tapahtuu.

Kaikki ruopattava liete sijoitetaan altaiisiin suunnitelman mukaisesti altaan pohjalle ja lujitetaan tuhkalla muotoilutäytöksi altaaseen. Tasausaltaan täyttöön ei käytetä lujitettua lietettä, vaan sen koko jakava kerros tehdään maa-aineksista. Tuhkaa hyödynnetään rakenteisiin ainoastaan sen verran, mikä tarvitaan ruopattavan lietteen lujittamiseksi. Ruopattavalla lietteellä ja lujitukseen käytettävällä tuhkalla korvataan pilaantumattomia maa-aineksia tuhkalla lujitettua lietettä vastaava määrä.

Lujitetun tuhka-lieteseoksen päälle asennetaan raskas N5-luokan suodatin kangas ja luja 90 kN/m geolujiteverkko. Edellä mainituilla tekstiileillä varmistetaan tuhkalla käsitellyn lietteen ja pohjalietteen pysyminen altaan pohjalla siinä vaiheessa, kun sen päälle levitetään kerroksittain lietteiden lisäksi pengerrykseen tarvittava maa-aines. Moreenitäyttö tehdään pilaantumattomista maa-aineksista siten, että allas saadaan muotoiltua suunnitelman mukaiseen korkoon. Ylijäämämaa-ainekset ovat puhtaita kitkamaita ja niiden määrä rakenteessa on noin 124 000 m³ (AVI:n päätöksen kertoelmaosassa virheellisesti vanhan suunnitelman mukainen 40 tonnia). Altaiden täyttö ulotetaan sille tasolle, että alueiden käyttö varastointi- ja käsittelyalueina ja niille liikennöinti on mahdollista. Altaiden täyttötaso vaihtelee +4,6...+7,4 m mpy välillä siten, että täytön pinta kallistuu reunoja kohti. Täytön valmistumisen jälkeen sen sisäisen vesipinnan arvioidaan nousevan noin tasolle +1 m mpy, joka vastaa ala-altaan vesipinnan tasoa.

Moreenitäytön päälle tehdään kenttärakenteiden rakennekerrokset biotuote- tehtaan ympäristöluvassa hyväksytyistä betonimurskeesta, kantavan kerroksen murskeesta ja asfalttikerroksista. Päälysrakenteen alaosaan rakennetaan betonimurskeesta tai kiviaineksesta tukikerros 1 000 mm ja kantava kerros kalliomurskeesta 200 mm. Betonimursketta käytetään noin 51 000 m³.

Betonimurskekerros toimii samalla salaojakerroksena, johon kertyvät vedet johdetaan pois kenttärakenteesta. Kenttään rakennetaan viemäröinti, jonka kautta kentän hulevedet johdetaan tehtaan puhdistamolle. Kenttärakenne päällystetään kaksinkertaisella asfaltoinnilla, 50+50 mm AB 16. Kenttärakenteen pinta-ala on yhteensä 38 000 m². Kentän rakennekerrosten poikkileikkaus on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 2).

Kuva 2. Hakemuksen mukaisen kentän rakenne.

4 Hyödyntämisen oikeudelliset edellytykset

Yhtiö on hakemuksesta ilmevästi hakenut ympäristölupaa jätteen hyödyntämiselle varastointi- ja käsittelyalueen kenttärakenteen rakentamisessa. Luvan myöntämisen edellytyksiä arvioitaessa tulee sovellettavaksi jätelain (646/2011) ja sen taustalla olevan jätedirektiivin asettamat edellytykset jätteen hyödyntämiselle.

Jätelain 6 §:n 1 momentin 23 kohdan mukaan jätteen hyödyntämisellä tarkoitetaan toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi tuotantolaitoksessa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä, mukaan lukien jätteen valmistelu tällaista tarkoitusta varten. Momentin 25 kohdan mukaan maantäytöllä tarkoitetaan jätteen hyödyntämistä, jossa tarkoitukseen soveltuvaa vaaratonta jätettä käytetään louhittujen alueiden kunnostamisessa tai maisemointiin liittyvissä maarakennustöissä. Momentin 26 kohdan mukaan jätteen loppukäsittelyllä tarkoitetaan jätteen sijoittamista kaatopaikalle, polttoa ilman energian talteenottoa tai muuta näihin rinnastettavaa toimintaa, joka ei ole jätteen hyödyntämistä, vaikka toiminnan toissijaisena seurauksena on jätteen sisältämän aineen tai energian hyödyntäminen, mukaan lukien jätteen valmistelu loppukäsittelyä varten.

Tässä asiassa ei ole kysymys edellä mainitun 25 kohdan mukaisesta louhittujen alueiden kunnostamisesta käyttäen vaarattomia jätteitä, vaan uuden kenttärakenteen rakentamisesta, joten asiaa arvioidaan 23 kohdan mukaisena jätteen hyödyntämisenä. Jätteiden hyödyntämisen edellytyksiin maarakennustoiminnassa on otettu kantaa EU-tuomioistuimen oikeuskäytännössä sekä korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksissä.

Euroopan unionin tuomioistuin on ratkaisussaan C-6/00 kohdassa 69 todennut, että jätteiden hyödyntämistoimen olennainen ominaispiirre on, että sen pääasiallinen tavoite on, että jätteillä on hyödyllinen tehtävä siten, että niillä korvataan sellaisten muiden materiaalien käyttö, joita olisi käytetty tämän tehtävän täyttämiseksi, mikä mahdollistaa luonnonvarojen säästämisen. Ratkaisun 68 kohdan mukaisesti on myös huomattava, että direktiivin 3 artiklan 1 kohdan b alakohdasta tai mistään muustakaan direktiivin säännöksestä ei ilmene, että jätteiden vaarallisuus sellaisenaan olisi merkityksellinen arviointiperuste harkittaessa, onko jätteiden käsittelytoimi luokiteltava direktiivin 1 artiklan f kohdassa tarkoitetuksi hyödyntämiseksi.

Korkein hallinto-oikeus on ottanut jätteen hyödyntämisen ja jätteen loppukäsittelyn erotteluun kantaa muun muassa ennakkopäätöksissä KHO 2022:22 ja KHO 2022:23. Näistä ensimmäinen koski Kemijärven vanhan selutehtaan jälkilammikon kunnostukseen ja siihen liittyvään ruopattavan jätteen käsittelyyn ja hyödyntämiseen sekä betonijätteen hyödyntämiseen myönnettyä ympäristölupaa. Jälkimmäinen koski ympäristölupaa betoni- ja asfalttijätteen hyödyntämistä rakennettavien kenttien ja teiden rakenteissa.

Oikeuskäytännöstä voidaan tehdä seuraavat keskeiset johtopäätökset:

- Sen ratkaiseminen, onko toiminnassa kysymys jätteen hyödyntämisestä vai loppukäsittelystä, edellyttää yksittäistapauksessa tehtävää kokonaisarviointia.
- Jätteen käyttämisellä tulee olla aito hyödyntämistarkoitus, hyödynnettävän jätteen määrä tulee olla mitoitettu oikein ja niiden käyttämisen tulee mahdollistaa luonnonvarojen säästäminen.
- Jätteen on oltava teknisiltä ominaisuuksiltaan sopivaa korvaamaan luonnonmateriaalia.
- Jätteiden vaarallisuus sellaisenaan ei ole merkityksellinen.
- Ympäristövaikutusten tulee kokonaisuutena arvioiden olla vähäisemmät kuin muiden ratkaisuiden ja jätteen käytön on oltava ympäristön kannalta parhaan käytännön mukaista.

5 Hyödyntämisen edellytykset täyttyvät

5.1 Jätteiden hyödyntämisellä on aito hyödyntämistarkoitus

Aluehallintovirasto on päätöksensä perusteluissa todennut, että varasto- ja käsittelykentälle voi tehtaan toiminnassa olla aito tarve, eikä hakemuksen hylkääminen perustu tähän arviointiperusteeseen. Perusteluissa on kuitenkin esitetty useita väitteitä, joissa kyseenalaistetaan varasto- ja käsittelykentän tarve. Lisäksi päätöksen perusteluista on yleisesti luettavissa, että aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen siitä syystä, että se ei ole katsonut hanketta lähtökohtaisesti tarpeelliseksi vaan on pitänyt sitä jätteen loppusijoittamisena. Tähän nähden yhtiö katsoo tarpeelliseksi perustella myös hyödyntämisen tarpeen edellytyksen täyttymisen.

Kysymyksessä oleva varasto- ja käsittelykenttä on tarpeen uuden biotuotehtaan tarpeisiin. Tehtaalla ei ole tällä hetkellä riittävästi kenttätilaa kuoren varastointiin, hiekka- ja kivipitoisten kuorien käsittelyyn ja varastointiin sekä biopellettien välivarastointiin, minkä lisäksi lisävarastointitilaa tarvitaan hakkeen varastointiin. Yhtiö joutuu nykyisin vuokraamaan varasto- ja käsittelyalueita tehdasalueen ulkopuolelta, ja yhtiöllä on tähän tarkoitukseen tällä hetkellä vuokralla kolme erillistä aluetta. Varasto- ja käsittelykentän sijoittaminen suunnitellulle paikalle on logistisesti järkevää, koska itäpuoleisella kuorimolla muodostuvan kuoren ja kuorihiekan varastointi ja käsittely on tarkoituksenmukaista järjestää kuorimon välittömään läheisyyteen. Samoin puhdistamalla muodostuvien biopellettien varastoinnille ja käsittelylle sijainti olisi tarkoituksenmukainen. Vanhan allasalueen ottamisella käyttöön kenttäalueena parannetaan koko tehdasalueen logistiikkaa, lyhennetään sisäisiä kuljetusmatkoja, parannetaan tehdasalueen yleistä liikenneturvallisuutta ja vähennetään kuljetuksista aiheutuvia päästöjä.

Aluehallintoviraston toteama siitä, että hakemuksessa ei olisi perusteltu kenttätilan puutetta suhteessa lentotuhkien varastointiin, ei pidä paikkaansa. Varasto- ja käsittelykenttien tarvetta ei ole verrattu lentotuhkien varastointiin, sillä tuhkien varasto- ja käsittelykentät tarvitaan jatkossakin tuhkien varastointiin ja käsittelyyn. Kenttätilan tarvetta on selostettu 27.9.2024 päivättyssä suunnitelmaselostuksessa. Alueella ei ole soveltuvaa käsittely- ja varastointitilaa, mikä käy ilmi jo siitä, että yhtiö joutuu vuokraamaan alueita tehdasalueen ulkopuolelta. Lisäksi varastointi- ja käsittelykenttien tarve tulee kasvamään jatkossa. Varasto- ja käsittelykenttiä tarvitaan enemmän tehtaan toiminnan kasvaessa ja lisäksi ulkopuolelle lämpölaitoksiin toimitettavan kuoren määrä ja varastointitarve on jatkuvasti kasvanut. Ulkopuolelle toimitettavan kuoren määrä kasvaa, sillä sen käyttö polttoaineena vähenee tehtaan tuotantomäärän kasvaessa soodakattilan tuottaessa aiempaa suuremman osan integraatin tarvitsemasta energiasta. Vastaanottavilla laitoksilla ei ole riittävästi omaa varastointitilaa lähinnä turvetta korvaavien puupolttoaineiden käytön kasvamisen vuoksi. Varastointi edellytetään tehtäväksi toimittajien, kuten yhtiön, alueilla.

Siltä osin kuin aluehallintovirasto on vedonnut siihen, että hakemuksessa ei ole esitetty varasto- ja käsittelykentän rakentamisaikataulua tai esitetty muita suunnitelmia tai päätöksiä, yhtiö toteaa seuraavaa. Kyseessä olevien allasrakenteiden kunnostaminen täyttämällä on esitetty tässä hakemuksessa. Aluehallintovirasto ei ole pyytänyt hakijaa esittämään kentän rakentamisen tarkempaa aikataulua. Tehdasalueella ei ole muita sellaisia alueita, joille kenttärakenteet olisivat toteutettavissa, joten rakentamisen aikataulu riippuu nyt kysymyksessä olevasta lupa-asiasta. Tällä hetkellä vaihtoehtoinen ratkaisu on alueiden vuokraaminen tehdasalueen ulkopuolelta, joka on edellä todetusti yhtiölle sekä taloudellisesti, logistisesti että yleisten yhtiön päästötavoitteiden osalta epäedullinen vaihtoehto. Yhtiö on nimenomaisesti pyrkinyt tekemään suunnitelmia kenttätilan toteuttamisesta jättämällä nyt kysymyksessä olevan hakemuksen.

Selvytyden vuoksi yhtiö toteaa myös, että asia eroaa tältä osin merkittävästi päätöksen KHO 2022:22 olosuhteista. Kemijärven tehtaan tapauksessa kyseessä oli toimintansa lopettanut tehdas ja sen alueelle rakennettavat kenttärakenteet. Päätöksestä ilmenevästi asiassa on annettu merkitystä sille, että yhtiön oma tuotantotoiminta alueella on loppunut ja kentän rakentamistarvetta oli perusteltu vain yleisellä tulevalle teollisuusalueen käyttötärpeellä. Nyt kyseessä olevassa asiassa tilanne on olennaisesti toinen, sillä kenttärakenteita tarvitaan Metsä Fibre Oy:n uuden biotuotetehtaan nykyisiin ja tulevaisuuden kasvaviin tarpeisiin. Tässä asiassa on selvitetty kattavasti ja uskottavasti, että hakijana toimivalla Metsä Fibre Oy:llä on suunnitelmallinen ja todellinen tarve uuden kentän rakentamiseen.

Edellä todetuilla perusteilla varasto- ja käsittelykentän rakentamiselle ja jätemateriaalien hyödyntämiselle rakentamisessa on todellinen tarve. Rakentamisessa käytettävillä jätteeksi luokituvilla massoilla korvataan neitseellisiä ei-jäteperäisiä maa-aineksia, joita muutoin jouduttaisiin käyttämään altaiden täytössä ja kentän rakentamisessa. Yhtiö katsoo, että aluehallintovirasto ei ole ottanut hyödyntämistarkoitusta asianmukaisesti huomioon arvioidessaan luvan myöntämisen edellytyksiä ja päätös tulee virheellisenä kumota.

5.2 Jätteiden määrä on mitoitettu tarvetta vastaavasti

Edellä selostetun oikeuskäytännön perusteella hyötykäytön edellytysten täytymisen arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota siihen, että rakenteisiin käytettävien jätteiden määrä ei ylitä tarvittavaa määrää. Rakenteisiin käytettävän jätemateriaalin määrää ei siis voida keinotekoisesti kasvattaa. Tämä on todettu myös päätöksen KHO 2021:95 perusteluissa, joiden mukaisesti jätteen määrän ylittäminen voi tarkoittaa, että kysymyksessä ei ole hyödyntäminen.

Nyt kysymyksessä olevassa asiassa hyötykäytettäväksi esitettyjen jätteiden määrää ei kuitenkaan ole ylimitoitettu. Hankkeessa on kyse olemassa olevien vanhojen allasrakenteiden täyttämisestä ja rakentamisesta biotuotetehtaan tarpeisiin. Täyttöön käytetään ruopattavaa lietettä sekä ylijäämämaita.

Stabilointiin käytetään tuhkaa. Lisäksi täytössä hyödynnetään vanhojen altaisen pohjalle muodostunut puhdistamoliete. Rakennesuunnitelmat ja mitoitus on esitetty hakemusasiakirjoissa. Suunnitelmien perusteella on selkeästi nähtävissä, että kenttärakenteet tullaan toteuttamaan vastaavaan maantasoon kuin ympäröivä teollisuusalue. Mitään ylimääräistä täyttökerrosta tai maankorotusta ei tehdä. Lisäksi täytössä hyödynnetään muita maa-aineksia siltä osin kuin hyödynnettäväksi esitetyt jätteet eivät riitä alaiden täyttämiseen kenttärakenteiden edellyttämään tasoon.

Hakemuksen mukainen toiminta poikkeaa tältä osin selkeästi päätöksen KHO 2021:95 mukaisesta tilanteesta, jossa oli kyse olemassa olevan pellon merkittävästä korottamisesta. Vastaavasti nyt kyseessä oleva asia poikkeaa olennaisesti asiasta KHO 2022:22, jossa oli kyse hyötykäyttökentän rakentamisesta, jossa kentän pinta nousisi rakennustoimien vuoksi 2,6 metriä aiemmasta.

Aluehallintovirasto on perusteluissaan todennut, että puhdistamolietteen jättäminen alaiden pohjalle tarkoittaa, että rakentamiseen käytettävää jätteiden määrää ohjaa jätevesilietteiden loppusijoittamisen tarve. Yhtiö katsoo, että aluehallintovirasto on tulkinnut hyötykäytön edellytysten arviointia olennaisesti virheellisesti ja hankesuunnitelman vastaisesti. Puhdistamolietteiden jättäminen paikoilleen vähentää osaltaan tarvetta käyttää muita materiaaleja alaiden täyttämiseen varasto- ja käsittelykentiksi. Puhdistamoliete soveltuu pengertäytössä hyödynnettäväksi ja sen poistaminen kenttärakenteen yhteydessä täytettävästä altaasta ennalta olisi ympäristön näkökulmasta tarkasteltuna järjetöntä. Mikäli liete poistettaisiin, tulisi se korvata muulla materiaalilla, mitä todennäköisimmin vielä neitseellisellä materiaalilla, jotta kenttärakenne saadaan toteutettua suunniteltuun korkotasoon.

Aluehallintovirasto on päätöksensä perusteluissa todennut, että kentän rakentamista ohjaa pääasiassa ruoppauslietteen käsittelyn tarve eikä ruoppauslietteen käyttömäärä kenttärakenteen teknisen suunnittelun lähtökohdista. Hakemuksessa esitetty kentän rakentamisen aikataulu on sidottu ruoppauslietteen käsittelyyn, eikä muuta suunnitelmaa kentän rakentamiseksi ole tiedossa. Yhtiö toteaa ensinnäkin, että lainsäädäntö tai oikeuskäytäntö ei edellytä hyödyntämishankkeen toteuttajalta ”muuta suunnitelmaa” alueen käytölle ilman jätteiden hyödyntämistä. Hakijan ei siten tarvitse hyödyntämishankkeen ympäristölupahakemuksen yhteydessä sellaista esittää, eikä hakemusta ole voitu hylätä tällä perusteella.

Yhtiö toteaa, että kenttärakenteelle on edellä selostetusti todellinen tarve, sillä yhtiö vuokraa jo nykyisellään alueita tehdasalueen ulkopuolelta varastointi- ja käsittelytilantarpeeseen. Kuten korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännöstä käy ilmi, hyötykäytön edellytyksiä tulee arvioida kokonaisarvioon perustuen tapauskohtaisesti. *Se seikka, että kenttärakenteen toteuttaminen on kokonaisarvion perusteella ympäristön kannalta parhaaksi arvioitava vaihtoehto myös lietteen hyödyntämiselle, ei siis tarkoita, että hyödyntämiselle kenttärakenteessa ei olisi aito tarve.*

Yhtiö on laatinut kenttärakenteen tekniset suunnitelmat siitä lähtökohdasta, että sillä on käytettävissä tietty määrä kenttärakenteeseen soveltuvaa ruoppausmassaa, lietettä ja tuhkaa ja tämän lisäksi käytetään muita rakenteen edellyttämiä materiaaleja. Ympäristölupaharkinnassa ei ylipäätään ole mahdollista esittää viranomaiselle vaihtoehtoisia suunnitelmia, vaan lupaa haetaan tietylle hankkeelle. Tähän nähden aluehallintoviraston näkemys siitä, että teknisen suunnittelun lähtökohdaksi ei voitaisi ottaa käytössä olevia materiaaleja, on virheellinen. Kentän rakentaminen edellyttää päätöksestä ilmenevästi ympäristölupaa, joten erillisen aikataulun esittäminen ei ole perusteltua eikä aluehallintovirasto myöskään tällaista ole hakijalta pyytänyt.

Toiminnan suunnitelmallisuuden osalta yhtiö viittaa Kemin kaupungin ja Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausumaan, jossa todetaan, yhtiön esittäneen selkeän tarpeen kentän rakentamiselle ja että edellytykset tälle tulisi mahdollisuuksien mukaan luoda. Lisäksi lausunnosta ilmenevästi yhtiön tulee hakea toiminnalle Kemin kaupungin rakennusvalvonnalta myös rakentamislupaa. Yhtiö tulee hakemaan rakentamiselle rakentamisluvan, jota ei tässä tapauksessa ole voitu hakea ennalta ympäristöluvan vaikuttaessa rakentamisluvalla luvitettaviin teknisiin ratkaisuihin. Tämä asia on todettu myös yhtiön antamassa kirjallisessa selityksessä hakemuksesta annettuihin lausuntoihin.

Edellä esitetyn perusteella yhtiö toteaa, että hyödynnettävillä jätteillä korvataan muita materiaaleja, joita varasto- ja käsittelykentän rakentaminen muutoin edellyttäisi. Varasto- ja käsittelykenttää ei ole korotettu tai mitoitusta muutoinkaan laajennettu hyödynnettävien jätteiden määrän kasvattamiseksi. Ruoppausmassojen, lietteiden ja maa-ainesjätteiden hyödyntämisellä vähennetään kenttärakenteen rakentamisen edellyttämän alaiden täytön edellyttämien maamassojen määrää ja niiden käyttäminen vähentää neitseellisten maa-ainesten määrää. Aluehallintovirasto on arvioinut asiaa virheellisesti eikä hakemusta ole voitu hylätä päätöksessä esitetyillä perusteilla. Aluehallintoviraston päätös tulee siten virheellisenä kumota.

5.3 Jätteiden laatu on kenttärakenteeseen soveltuva

Aluehallintovirasto on perustellut päätöstään sillä, että jätteiden laatu ei olisi kenttärakenteeseen soveltuva. Yhtiö katsoo, että aluehallintoviraston päätös perustuu tältä osin virheelliseen tulkintaan esitetyistä selvityksistä.

Jätevesiliete

Aluehallintovirasto on päätöksessään arvioinut, ettei jätevesilietteen koostumus ole olennaisesti ruoppauslietettä parempi niin, ettei sen kuivaamiselle ja stabiloinnille olisi tarvetta.

Yhtiö toteaa, että kyseessä olevalla hakemuksella haetaan lupaa altaissa olevien jätevesilietteiden hyödyntämiselle pengertäytössä, ei rakennekäytössä.

Vanhojen altaiden pohjalle muodostunut liete on näytteenoton yhteydessä todettu silmämääräisen tarkastelun perusteella olevan kiinteämpää kuin ruopattava liete, jonka arvioidaan olevan tiivistämisen jälkeen pengerrakenteseen soveltuvaa ihan vastaavasti kuin stabiloitu lietekin sen päälle. Puhdistamolietteen päälle rakennetaan usean metrin paksuinen moreenitäyttöpenger, joka tehokkaasti tiivistää lietteet osaksi pengertä.

Hakemuksen mukaisessa tarkoituksessa käytettäessä lietteellä ei tarvitse olla erityisiä geoteknisiä ominaisuuksia, vaan liete kelpaa pengertäyttöön sellaisenaan. Tämä on osoitettu hakemuksessa. Toisin kuin aluehallintovirasto ilmeisesti tulkitsee, rakenteessa käytettävillä materiaaleilla ei tarvitse olla mitään erityisiä geoteknisiä ominaisuuksia, jotta ne voisivat korvata muita hyödynnettäviä massoja. Nyt kysymyksessä oleva varasto- ja käsittelykentän rakentaminen edellyttää joka tapauksessa riittävää määrää maa-aineksia, joita liete osaltaan korvaa.

Siltä osin kun aluehallintovirasto on perustellut hakemuksen hylkäämistä lietteen vaarallisilla ominaisuuksilla, yhtiö toteaa seuraavaa. Lietteen vaaralliset ominaisuudet on otettu huomioon riskinarviossa. Riskinarvioinnin päivityksessä 27.9.2024 on esitetty jätevesilietteiden haitta-ainepitoisuudet ja -liukoisuudet. Pohjalietteen metallien liukoisuudet eivät ylittäneet vaarattoman jätteen kaatopaikan liukoisuuksia. Lujitettu liete- ja jätevedenpuhdistamon vanhojen altaiden pohjaliete sijoittuvat vedenpinnan alapuolelle jääviin kerroksiin, niistä liukenee haitta-aineita vain kenttärakenteen sisäiseen veteen. Kulkeutumisen arvioinnin perusteella patorakenne ja vesipaine estävät haitta-aineiden kulkeutumisen laajemmalle.

Lisäksi, kuten edellä viitatussa oikeuskäytännössä on todettu, jätteen vaarallisuus sellaisenaan ei ole merkityksellinen seikka arvioitaessa hyötykäytön edellytysten täyttymistä. Kuten edellä on todettu, riskinarvion perusteella jätevesilietteet soveltuvat ominaisuuksiensa puolesta pengertäytössä hyödynnettäviksi. Niiden käytöstä ei varovaisuusperiaatekaan huomioon ottaen aiheudu sellaista ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, mikä voisi olla ympäristöluvan myöntämisen esteenä.

Yhtiö korostaa lisäksi, että hyötykäytön edellytyksien arviointi on oikeuskäytännössä ilmenevästi tapauskohtaista kokonaisarviointia. Lietteen ominaisuudet ovat osa kokonaisharkintaa. Yhtiö korostaa, että hankesuunnitelmassa ja riskinarviossa on otettu huomioon lietteen ominaisuudet, joiden perusteella lupaa ei ole voitu hylätä.

Ruoppausliete

Aluehallintovirasto on päätöksensä perusteluissa todennut, että ruoppauslietteitä voidaan hyödyntää erilaisissa maarakennushankkeissa riippuen ruopattavan lietteen koostumuksesta ja rakennettavan kohteen käyttötarkoituksesta. Päätöksen mukaan ruoppauslietteen hyödyntäminen

maarakentamisessa voi olla mahdollista, mikäli voidaan luotettavasti osoittaa, että stabiloinnilla saavutetaan tarvittava lujuus ja pysyvyys pohjavesipinnan alaisissa rakenteissa, eikä lietteen käytöstä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa tai haittaa terveydelle.

Yhtiö toteaa, että aluehallintoviraston päätöksensä perusteluissa luettelemat ruoppauslietteen ominaisuudet ovat tiedossa ja on otettu huomioon suunnitelmaa laadittaessa. Haitta-aineiden pitoisuudet ja niiden liukoisuudet sekä rakentamisen kannalta keskeiset lujuusominaisuudet on otettu huomioon suunnittelussa. Ruoppauslietteen tekninen kelpoisuus on varmistettu ennakkokokokeilla ja raportoitu hakemusaineistossa (ks. suunnitelmaselostuksen kohta 6.2, sivu 12. ja hakemuksen liite 4.) Riskinarviossa on osoitettu, että lietteiden käytöstä ei aiheudu ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Tuhkat

Aluehallintovirasto on päätöksensä perusteluissa esittänyt epäilyksiä tuhkan soveltuvuudesta hakemuksen mukaiseen käyttötarkoitukseen. Yhtiö toteaa, että aluehallintovirasto on tulkinut esitettyä selvitystä virheellisesti.

Päätöksen perusteluissa on todettu, että hakemuksessa ei ole esitetty tietoja käytettävien tuhkien reaktiivisuudesta ja toimivuudesta suunnitellussa käyttötarkoituksessa ruoppauslietteen stabiloinnissa. Yhtiö toteaa, että tämä ei pidä paikkaansa. Tuhkien toimivuutta suunnitellussa käyttötarkoituksessa on nimenomaisesti tarkasteltu hakemuksen liitteenä toimitetussa Envitopin raportissa (hakemuksen liite 4). Ennakkokokokeilla on määritetty eri tuhille tarvittava materiaalimäärä, jolla ruoppausliete saadaan kiinteytettyä tarvittavaan kuivatilavuuspainoon. Eri tuhkat lujittavat lietettä eri tavalla riippuen polttoaineista ja tuhkan kuiva-ainepitoisuudesta ja ennakkokokokeiden perusteella voidaan varsinaisen rakennussuunnittelun yhteydessä tarkentaa se, miten eri tuhkia käytetään rakentamiseen. Tuhkien reaktiivisuus ei ole oleellinen asia, koska reseptointi ja tuhkan määrä perustuu käytettävän tuhkan kuiva-ainepitoisuuteen. Sekoituksen yhteydessä ei tapahdu eikä ole tarpeen tapahtua reaktiivista prosessia, eli prosessia, johon aluehallintovirasto hakemuksen puutteena viittaa. Tuhkien erillistä laadunseuranta ei ole esitetty siitä syystä erikseen, että kaikilla toimittajilla on velvoitteena perusmäärittely- ja vastaavuustestausvelvoitteet. Erillisellä laadunseurannalla ei siis saataisi mitään sellaista tietoa, jota ei jo olisi käytettävissä.

Siltä osin kuin aluehallintovirasto on esittänyt, että hakemuksessa olisi esitetty tuhkien luokitus virheellisesti, yhtiö toteaa, että aluehallintoviraston käsitys on virheellinen. Tuhkat ovat kaatopaikkakelpoisuudeltaan pysyviksi tai vaarattomaksi jätteiksi luokiteltavia. Toisin kuin aluehallintovirasto esittää, tämä on eri asia kuin jäteluokitus.

Aluehallintovirasto on myös ohittanut yhtiön hakemuksessa esittämät selvitykset todetessaan perusteluissa, että ”hakemus ei sisällä suunnitelmallista

reseptiikkaa ja laadunvarmistusmenetelmiä”. Yhtiö on esittänyt hakemuksessa rakentamisen edellyttämän selvityksen. Reseptiikka perustuu siihen, että sen mukaisesti saavutetaan tarvittava vaatimustaso lujuudelle eli 10 kN/m³, mikä on esitetty suunnitelmaselostuksessa. Mittaus- ja määrittelytaajuus sekä periaatteet tuhkan määrän säätämiseksi vielä varsinaisen rakentamisen aikana laadunvalvontamittausten perusteella määritetään rakennussuunnitelmassa. Tämä vastaa normaalissa rakennussuunnittelussa noudatettavaa käytäntöä.

Yhtiö toteaa, että tuhkan ominaisuuksista on hakemuksessa ja sen liitteissä tarkasteltu kattavasti. Ominaisuuksiin ei liity mitään sellaisia epävarmuuksia, joilla olisi niiden käyttötarkoituksen tai ympäristövaikutusten kannalta olennaista merkitystä. Yhtiön näkemyksen mukaan esitetty selvitys on ympäristölupaharkintaa varten riittävää.

Ruoppauslietteen ja tuhkan seos

Aluehallintovirasto on päätöksensä perusteluissa todennut, ettei hakemuksessa ole riittävästi osoitettu, että liete-tuhka-seoksella on sellaiset geotekniset ominaisuudet, että sillä voidaan korvata luonnonainesta suunnitellussa kenttärakenteessa.

Yhtiö toteaa, että aluehallintoviraston perustelematon väittäjä ei pidä paikkaansa. Ennakkokokeissa tutkittiin neljän eri tuhkan soveltuvuutta lietteen lujittamiseen. Tuhkat valittiin sen mukaan, että niitä muodostuu riittävä määrä tarpeeseen nähden. Tuhkista testattiin laatu sekä tuoretuhkalla, että vanhentuneella tuhalla, jolla selvitettiin laadun muuttumisen vaikutuksia käytönmäärään. Kokemuseräisesti (laboratorio) voidaan todeta, että riittävä lujuus saavutetaan siinä vaiheessa, kun seos saadaan koneellisesti tiivistettyä. Nämä tulokset on esitetty hakemuksen liitteenä olevassa tutkimusraportissa ja niitä on käytetty rakenteen mitoituksessa. Selvitykset osoittavat, että liete-tuhka-seoksella on rakenteeseen soveltuvat geotekniset ominaisuudet.

Maa-ainesjäte

Aluehallintoviraston perustelujen mukaan hakemus ei sisällä tietoja jätemaa-aineksen soveltuvuudesta suunniteltuun käyttötarkoitukseen. Lupamääräyksin olisi mahdollista varmistaa, ettei maa-aineksista aiheudu maaperän pilaantumisen vaaraa eikä pH vaaranna stabiloitujen massojen pysyvyyttä. Hakemus ei kuitenkaan sisältänyt osoitusta maa-ainesjätteen teknisestä soveltuvuudesta kenttärakenteeseen yhdessä muiden jätteiden kanssa.

Yhtiö toteaa, että aluehallintoviraston näkemys vaadittavasta selvityksestä ei vastaa vakiintunutta käytäntöä. Hakemuksessa on selkeästi esitetty, että tuhka-lieteseoksen päälle asennetaan suodatinkangas ja tukiverkko lisäämään lujitetun lieteseoksen kantavuutta maa-aineksen alapuolella. Rakenteella esitetään myös tuhka-lietekerroksen ja sen päälle tulevan maa-ainestäytön

sekoittuminen. Muuta vaatimusta teknisen soveltuvuuden suhteen ei maanrakentamisen ohjeiden (InfraRYL) mukaan ole. Maa-aineksella tehtävä täyttö on esitetty tehtäväksi tehdasalueelle varastoidusta tai ulkopuolelta ostettavasta maa-aineksesta. Kyseessä on pengertäyttö, jonka materiaalivaatimukset määritetään yksityiskohtaisesti kentän varsinaisessa rakennussuunnitelmassa ja työselostuksessa. Kuten aluehallintovirasto itsekin toteaa, asiassa olisi tavanomaiseen tapaan voitu antaa tarpeelliset lupamääräykset maa-ainesjätteen laadusta eikä hakemusta ole voitu tälläkään perusteella hylätä.

6 Hyödyntämisen edellytysten arviointi on kokonaisarviointia

Aluehallintovirasto on päätöksensä perusteluissa viitannut siihen, että jätteen hyödyntämisen ympäristövaikutuksia tulisi tarkastella suhteessa kaatopaikkasijoittamiseen.

Yhtiö toteaa, että aluehallintoviraston näkemys hyödyntämisen edellytysten ratkaisemisesta vertailemalla kaatopaikkasijoittamiseen ei perustu lakiin eikä oikeuskäytäntöön. Sen sijaan edellä viitatuista oikeuskäytännöistä käy selvästi ilmi, että hyödyntämisen edellytyksiä arvioidaan nimenomaan yksittäistapauksessa tehtävän kokonaisarvion perusteella. Aluehallintoviraston päätös on jo tällä perusteella virheellinen ja tulee kumota, sillä mitään vaihtoehtovertailua kaatopaikkasijoittamiseen ei hyödyntämishankkeessa edellytetä eikä voida loogisuuden nimissä esittääkään. Kyse on hyödyntämishankkeen luvan myöntämisedellytyksistä, mihin ei sisälly loppusijoituksen edellytysten arviointi. Loppusijoitus olisi myös jätelain etusijajärjestyksen vastaista, jos jäte olisi esitetyn hankesuunnitelman mukaan hyödynnettävissä teknisesti. Yhtiö ottaa kuitenkin valituksessaan selvyyden vuoksi kantaa myös vertailussa esitettyihin väittämiin.

6.1 Vertailu kaatopaikkasijoittamiseen

Aluehallintovirasto on todennut, että jätteen hyödyntämisen vaikutusten tulee olla kaatopaikkasijoittamista vähäisempiä, jotta kyse ei olisi kaatopaikkasijoittamisesta.

Yhtiö toteaa, että aluehallintoviraston perustelu ei perustu lakiin. Yhtiö on hakemuksessaan perustellut, minkä vuoksi suunnitelman mukaisen jätteen hyödyntämisen ympäristövaikutukset ovat vähäisemmät kuin muiden olemassa olevien vaihtoehtojen, mikä on oikeuskäytännössä vahvistettu hyödyntämisen edellytys. Lietteet eivät ylipäättään ole kaatopaikkakelpoisia, joten vertailu kaatopaikkasijoittamiseen ei anna kuvaa todellisista käsittelyvaihtoehtojen eroista. Yhtiö korostaa ensinnäkin, että liete ei ole kaatopaikkakelpoista korkean TOC-pitoisuuden vuoksi. Pitoisuutta voitaisiin vähentää ainoastaan sekoittamalla siihen muuta epäorgaanista jätettä tai ainetta, mikä ei ole myöskään kaatopaikkamääräysten mukaan sallittua. TOC-pitoisuus on niin suuri, että lupaviranomaisen mahdollisesti myöntämän raja-arvon kolminkertaistamisen jälkeenkin jäte ei olisi kaatopaikkakelpoista. Hakemus ei koske

polttamista, mutta yhtiö toteaa selvyuden vuoksi, että lietteiden polttaminen edellyttäisi merkittävää määrää tukipolttoainetta ja olisi ympäristön kannalta kokonaisuutena tarkastellen selvästi huonompi vaihtoehto. Toiseksi yhtiö huomauttaa, että se on hakemuksessaan selkeästi tuonut esiin, että korkea orgaanisen aineksen määrä jo sinällään estää kaatopaikkasijoittamisen. Aluehallintovirasto ei kuitenkaan ole perusteluissaan ottanut asiaa lainkaan huomioon. Yhtiön näkemyksen mukaan päätös on tältä osin myös puutteellisesti perusteltu ja virheellinen.

Aluehallintovirasto on päätöksensä perusteluissa esittänyt vertailua kaatopaikka-asetuksen 15 §:n mukaiseen esikäsittelyvelvollisuuteen. Mainittu velvollisuus ei liity mitenkään nyt kyseessä olevaan asiaan tai hyötykäytön edellytysten arviointiin. Selvyuden vuoksi yhtiö toteaa, että esikäsittelyvelvollisuus ei koske pysyvää jätettä jota ei voida käsitellä teknisesti käyttökelpoisella tavalla eikä muutakaan jätettä, jos käsittely ei vähennä jätteen määrää tai haitallisuutta. Yhtiö toteaa, että aluehallintoviraston näkemys lietteiden hygienisoinnin tarpeesta hyödynnettäessä niitä stabiloituna rakentamisessa, on poikkeava. Se, että kaatopaikalle toimitettaessa liete aluehallintoviraston näkemyksen mukaan tulisi hygienisoida ei millään tavalla osoita, että kaatopaikalle toimittaminen olisi ympäristön kannalta parempi ratkaisu. Käytännössä asia on päinvastoin, sillä lietteiden hygienisointi esimerkiksi lämpökäsittelyllä on niiden määrä ja vesipitoisuus huomioon ottaen ympäristön ja energiankulutuksen näkökulmasta ympäristöä todella kuormittava vaihtoehto. Hygienisointi ei polttokäsittelyä lukuun ottamatta myöskään tee jätteestä kaatopaikkakelpoista TOC-pitoisuuden osalta.

Tuhkien laatua ja luokittumista koskevilta osin yhtiö viittaa edellä todettuun. Tuhkien liukoisuutta ja laatua on selvitetty kattavasti. Kyse on kaatopaikkakelpoisuudeltaan pysyvistä ja vaarattomista jätteistä, ja yhtiön näkemys on, että aluehallintovirasto on sekoittanut kaatopaikkakelpoisuuden arvioinnin ja varsinaisen jäteluokituksen. Jätteet luokitellaan niiden syntyvän, koostumuksen tai muun tekijän perusteella. Kuten hakemuksessa on todettu, rakentamiseen ei käytetä vaarallisia jätteitä. Lisäksi riskinarvion perusteella on todettu, että tuhkia voidaan hyödyntää rakenteessa ilman, että tästä aiheutuisi ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Jätelain 17 §:n mukaisen jätteiden sekoittamiskiellon osalta yhtiö toteaa, että hakemuksella on nimenomaan haettu lupaa hyödyntää jätettä ja sekoittamalla tuhkaa lietteeseen parannetaan jätteen ominaisuuksia. Kyse ei siis voi olla sekoittamiskiellon vastaisesta laimentamisesta eikä sekoittamisesta aiheutu sel-laisia vaikutuksia, että niillä voitaisiin puolustella jätteiden sijoittamista kaatopaikalle hyödyntämisen sijaan. Aluehallintoviraston perustelut ovat myös virheelliset siltä osin, että tuhkien laatu on nimenomaisesti arvioitu osana riskinarviointia (ks. riskinarviointi kohta 5.2). Riskinarvioinnissa todetaan, että ala-altaasta ruopattava liete voidaan lujittaa tuhalla ja sijoittaa täytettävien altaiden pohjalle osaksi täytön rakennekerroksia ilman, että vaikutuksia ihmisten terveyteen tai alueen ekologiaan aiheutuu.

Aluehallintovirasto on perustellut kaatopaikalle sijoittamisen ensisijaisuutta myös sillä, että altaiden pohjan kantavuudesta tai tiiveydestä ei ole tietoa. Perustelujen mukaan ilman tiiviitä pohjarakenteita haitta-aineet siirtyvät diffuusion myötä maaperään ja vesistöön. Tällä perusteella aluehallintovirasto katsoo päästöjen ja niiden vaikutusten olevan suuremmat kuin sijoitettaessa jätteet kaatopaikalle.

Yhtiö toteaa, että aineiden kulkeutumista on tarkasteltu kattavasti riskinarvioissa. Tehdyn tarkkailun perusteella nykyisin ruopattavan altaan lietteestä pintavesiin mahdollisesti liukenevista haitta-aineista ei ole aiheutunut tähänkään asti voimassa olevissa ympäristöluvista edellytettyjen tehtaille annettujen raja-arvojen ylittymistä, ja hakemuksessa on todettu, että rakentamisen aikaan ja tulevaisuudessakin pysytään raja-arvoissa. Tuhkien käytön osalta päästön teoreettinen määrä ja vaikutukset on esitetty riskinarviossa. Tarkastelu osoittaa, että hyötykäytöstä ei aiheudu edes pitkällä aikavälillä tarkasteltuna mitään sellaisia vaikutuksia, joista voisi seurata ympäristöluvan myöntämisen esteenä olevaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Haitta-aineiden kulkeutumisen arvioidaan olevan hyvin vähäistä kenttäalueen rakenteellisten ratkaisujen (kaksinkertainen asfalttipäällyste, kuivatuskerroksena toimiva betonimurskekerros, massiiviset patorakenteet) vuoksi. Mikäli kulkeutumista tapahtuu, kulkeutuvat veteen liuenneet haitta-aineet ala-altaan kautta merialueelle tai salaojista jätevedenpuhdistamolle. Merialueelle mahdollisesti kulkeutuvat haitta-aineet sekoittuvat niin suureen vesimassaan, että laimeneminen on suurta eikä haitta-aineita voi enää todeta mitattavissa pitoisuuksissa.

Yhtiön näkemyksen mukaan aluehallintoviraston tekemä vertailu on jo peruslähdekohdiltaan virheellinen, sillä lietteiden sijoittaminen kaatopaikalle ei ylipäätään ole mahdollista. Lisäksi tällaisessa teoreettisessa vertailussa kaatopaikka on aina parempi vaihtoehto, kun vertailukriteereiksi asetetaan kaatopaikka-asetuksen mukaiset pohja- ja pintarakenteet. Mitään jätteiden hyödyntämishanketta ei voida käytännössä toteuttaa, jos tätä pidettäisiin hyödyntämishankkeen ympäristöluvan myöntämisen edellytyksenä. Aluehallintovirasto on pitänyt kaatopaikkasijoittamista ympäristön kannalta parempana ratkaisuna perustuen haitta-aineiden oletettuun kulkeutumiseen, jota ei riskinarvion perusteella edes aiheudu. Vertailussa ohitetaan sen sijaan kokonaan muut kaatopaikkasijoittamisen ympäristövaikutukset, kuten se, että lietteet eivät ylipäätään ole sijoitettavissa kaatopaikalle.

Hajuhaittoja koskevien väitteiden osalta yhtiö toteaa, että vertailu lietteiden ruoppaamiseen ja kuivaamiseen osoittaa, että hajuhaitat eivät jätteitä hyödynnettäessä ole ainakaan vähäisemmät. Lisäksi on selvää, että tältä osin ympäristöluvassa olisi voitu asettaa hajupäästöjä koskien riittävät lupamääräykset siten, että varmistetaan, että toiminnasta ei aiheudu luvan myöntämisen esteenä olevaa ympäristönsuojelulain 27 § 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Yhtiö katsoo edellä esitetyn perusteella, että hakemusta ei voida ylipäätään hylätä sillä aluehallintoviraston esittämällä perusteella, että hyötykäytön edellytykset ratkaistaisiin vertaamalla sitä kaatopaikkasijoittamiseen. Lisäksi on selvää, että aluehallintoviraston tekemä vertailu on virheellinen, sillä siinä ei lainkaan tarkastella, mitä ympäristövaikutuksia aiheutuisi siitä, että lietteet ylipäätään saataisiin kaatopaikkakelpoisiksi. Lietteistä ei myöskään aiheudu vertailussa esitettyjä päästöjä tai niihin kytkeytyviä ympäristövaikutuksia. Päätös tulee virheellisenä kumota.

6.2 Jätelain etusijajärjestyksen merkitys

Jätelain 8 §:ssä säädetään yleisestä velvollisuudesta noudattaa kaikessa toiminnassa etusijajärjestystä. Säännöksen 2 momentin mukaisesti ”Ensisijaisesti on vähennettävä syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta. Jos jätettä kuitenkin syntyy, jätteen haltijan on ensisijaisesti valmistettava jäte uudelleenkäyttöä varten tai toissijaisesti kierrätettävä se. Jos kierrätys ei ole mahdollista, jätteen haltijan on hyödynnettävä jäte muulla tavoin, mukaan lukien hyödyntäminen energiana. Jos hyödyntäminen ei ole mahdollista, jäte on loppukäsiteltävä.” Etusijajärjestyksen tarkoituksena on muun ohella jätteen hyödyntämisen edistäminen ja loppusijoituksen välttäminen.

Etusijajärjestys on toiminnanharjoittajaa sitova sen käsitellessä ammattimaisesti jätettä. Säännöksen toisen momentin mukaisesti toiminnanharjoittajan tulee noudattaa ”etusijajärjestystä sitovana velvoitteena siten, että saavutetaan kokonaisuutena arvioiden lain tarkoituksen kannalta paras tulos. Arvioinnissa otetaan huomioon tuotteen ja jätteen elinkaaren aikaiset vaikutukset, ympäristönsuojelun varovaisuus- ja huolellisuusperiaate sekä toiminnanharjoittajan tekniset ja taloudelliset edellytykset noudattaa etusijajärjestystä.”

Etusijajärjestyksestä poikkeamisen edellytyksenä jätelain esitöiden mukaan on, että hierarkkisesti alemmalla tasolla oleva vaihtoehto toteuttaisi kokonaisuutena arvioiden paremmin lain tavoitteita, joita ovat jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvien terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäiseminen, jätteen määrän ja haitallisuuden vähentäminen, luonnonvarojen kestävä käytön edistäminen, jätehuollon toimivuuden varmistaminen sekä roskaantumisen ehkäiseminen. Lain tarkoituksen toteutumisen lisäksi arvioinnissa tulisi ottaa huomioon ympäristönsuojelun varovaisuus- ja huolellisuusperiaate, josta säädetään ympäristönsuojelulain 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa, sekä tekniset ja taloudelliset edellytykset noudattaa etusijajärjestystä.

Jätedirektiivin 4 artiklan mukaan etusijajärjestyksestä poikkeamisen edellytyksiä on arvioitava useiden eri vaikutusten kokonaisarvioinnin ja keskinäisen punninnan perusteella. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on otettava huomioon muun ohella ennaltavarautumista, kestävyyttä, teknistä toteutettavuutta ja taloudellista hyväksyttävyyttä ja luonnonvarojen suojelua koskevat ympäristönsuojeluperiaatteet sekä ympäristöä, ihmisen terveyttä, taloutta ja

yhteiskuntaa koskevat kokonaisvaikutukset jätedirektiivin 1 ja 13 artiklan mukaisesti.

Yhtiö toteaa, että aluehallintovirasto on päätöksessään ohittanut toiminnanharjoittajaa sitovan etusijajärjestyksen. Tässä tapauksessa jätteiden hyödyntäminen kenttärakenteessa on paitsi mahdollista, myös tehdyn vertailun perusteella ympäristön kannalta kokonaisuutena arvioiden selkeästi paras vaihtoehto oikeuskäytännön edellyttämällä tavalla. Hyödyntämisestä ei aiheudu sellaisia vaikutuksia, kuten ympäristön pilaantumista, että etusijajärjestyksestä poikkeaminen olisi mahdollista. Tälläkin perusteella aluehallintoviraston päätös on virheellinen ja tulee kumota.

6.3 Paras käyttökelpoinen tekniikka ja menetelmä sekä huolellisuusperiaate

Aluehallintovirasto on päätöksessään todennut, että se on tältä osin arvioinut hankkeen mahdollisia vaikutuksia vesistöön, toiminnan riskejä ja onnettomuusvaarojen ennalta ehkäisemistä. Toiminnan aiheutuvien päästöjen mahdollinen vähäisyys ei kuitenkaan yksin vaikuta siihen, että hanketta olisi pidettävä jätteen hyödyntämisenä.

Yhtiö toteaa, että aluehallintovirasto on arviossaan tältäkin osin täysin ohittanut hakemuksessa esitetyt selvitykset ja riskinarvion. Asiassa on esitetty kattavat selvitykset lietteiden ja tuhkien laadusta, määrästä sekä rakenteista. Riskinarviossa on otettu huomioon mahdolliset haitta-aineet ja niiden kulkeutuminen.

Toisin kuin aluehallintovirasto esittää, hakemuksessa on esitetty tutkimustuloksia jätevesialtaissa olevan veden, lietteen ja lietteestä suotautuvan veden laadusta. Näitä on käsitelty riskinarvion taulukossa 1 ja vaikutuksia muun ohella riskinarvion luvuissa 9–12. Siltä osin kuin aluehallintovirasto esittää, että hakemuksessa ei ole otettu huomioon diffuusion vaikutuksia, yhtiö toteaa, että juuri diffuusio on ollut riskinarvioinnissa laskennan perusteena. Riskinarvioinnissa on huomioitu se, että altaiden patopenkereet suotavat vähäisen määrän vettä läpi lähinnä siinä tilanteessa, kun vesipinta Vähähaarassa vaihtelee. Tältä osin tulee huomioida myös se, että selvitysten perusteella päästöjä rakenteesta tapahtuu, mutta niiden vaikutukset ovat kokonaisuuteen nähden merkityksettömiä ja ne voidaan hallita hyvin.

Hakemuksen täydennyksessä 17.1.2025 on esitetty kuvaus ympäristön, erityisesti vesistön tilasta. Hankealueelle on tehty uuden biotuotetehtaan suunnittelun yhteydessä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukainen YVA-menettely, jossa on määritetty ympäristön tila ja tehtaasta aiheutuvat muutokset ja kuormitus vesistöön. Tämän sekä lupahakemusvaiheessa esitetyn selvityksen perusteella tehtaan ympäristöluvassa on annettu vesistö päästöjä koskevat päästöraja-arvot. Toiminnan vaikutuksia on tarkkailtu laajasti (tulokset on esitetty nyt kyseessä olevassa hakemuksessa) ja

hankkeen vaikutuksia on verrattu myös tarkkailutuloksiin. Ruopattavat lietteet ja niiden vaikutukset ovat mukana tehtaan nykyisessä kuormituksessa.

Nyt kyseessä olevasta hankkeesta aiheutuvaa kuormitusta on verrattu edellä viitattuihin selvityksiin ja tarkkailutuloksiin. Vertailun perusteella on todettu, että ruoppaustöiden aikaiset vaikutukset pois lukien veden laadun ei ruopattavassa Vähähaaran ala-altaassa arvioida poikkeavan nykyisestä eikä vesien johtamisella ala-altaasta mereen ole nykyisestä poikkeavia vaikutuksia. Yhtiö toteaa, että näitä johtopäätöksiä ei ole otettu huomioon päätöksessä eikä aluehallintovirasto ole myöskään mitenkään yksilöinyt tai perustellut niiden väitettyä puutteellisuutta, vaan ainoastaan yleisesti viitannut vesistövaikutusarvioinnin puutteellisuuteen. Kenttärakenteen sisältämien aineiden maksimi-liukoisuudet ja niiden ja materiaalmäärien perusteella lasketut aineiden liukoisten osuuksien määrät sekä vuosittain laskennallisesti liukenevat ainemäärät 1 330 vuoden (tuhkan ja lietteen seos) tai 770 vuoden (betonimurske) tai 431 vuoden (pohjaliete) aikana on esitetty seuraavassa taulukossa.

	Haitta-aine	Liukoisuus ennakkoko- keissa, mg/kg	Aineiden liukoisten osuuksien kokonaismäärät rakenteessa, kg	Vuosittain liukeneva aine- määrä, kg/v
Lietteen ja tuhkan seos				
	Sinkki	0,41	96	0,072
	Nikkeli	1,7	400	0,30
	Vanadiini	0,62	146	0,11
	Kadmium	0,009	2	0,002
Betonimurske				
	Sinkki	12	918	1,19
	Nikkeli	1,2	92	0,12
	Vanadiini	3	230	0,30
	Kadmium	0,06	5	0,006
Varo- ja tasausaltaan pohjalle jäävä liete				
	Sinkki	21,5	388	0,5
	Nikkeli	1,6	29	0,04
	Vanadiini	0	0	0,00
	Kadmium	0,13	2	0,003
Yhteensä				
	Sinkki			1,8
	Nikkeli			0,5
	Vanadiini			0,4
	Kadmium			0,01

Laskennassa oletetaan, että liukeneminen on tasaista koko sen laskennallisen ajan (1 330, 770 tai 431 vuotta), kun rakenteesta läpi menevä vesimäärä on arvioidun mukainen. Todellisuudessa rakenteesta voi liueta eri vuosina erilaisia määriä tarkasteluja haitta-aineita ja rakenteesta läpi menevä vesimäärä

vaihtelee vuodenaikojen ja sääolosuhteiden mukaan. Vuosittain rakenteesta vapautuvat ainemäärät ovat kuitenkin hyvin pieniä, vaikka laskenta kuvaa suurinta rakenteesta liukenevaa ainemäärää.

Lujitettu liete sijoittuu kentän rakennekerrosten pohjalle, kerrokseen, joka jää täytön sisäisen veden pinnan alle. Betonimurske sijoittuu kaksinkertaisen asfalttipäällysteen alle kokonaisuudessaan vesipinnan yläpuolelle. Täytön sisäisen veden haitta-aineet kulkeutuvat todennäköisimmin hitaasti suotautumalla patorakenteen läpi ala-altaaseen ja edelleen merialueelle ja laimenevat matkalla suureen vesimassaan (ala-altaan vesitilavuus on $176\,000\text{ m}^3$), mikäli kulkeutumista tapahtuu. Tosiasiallisesti laimeneminen tapahtuu vielä tätäkin arviota suurempaan vesimäärään, sillä liete on sekoittumisen aikaan jo ruopattu pois ja lietetilavuuskin on vesitilavuutta.

Todennäköistä on kuitenkin, että täytön sisäinen vesi ei juurikaan kulkeudu valmiista rakenteesta sitä ympäröivien tiiviiden moreenipatojen vuoksi, vaan vesipinta tasoittuu samalle tasolle ala-altaan vedenpinnan kanssa. Valmiiseen rakenteeseen ei myöskään pääse merkittävää määrää sadevesiä kaksinkertaisen asfalttipäällysteen ja vesipaineen ansiosta. Kentän pinnalta tulevat hulevedet johdetaan kallistuksin pois kenttäalueen pinnalta ja betonimurskeesta tehtävä kantavakerros toimii samalla salaojakerroksena, johon mahdollisesti kertyvät vedet johdetaan pois kentän rakennekerroksista. Salaojaveteen voi siten liueta betonimurskeen sisältämiä haitallisia aineita, mutta salaojavedet johdetaan jätevedenpuhdistamolle. Siten betonimurskeesta mahdollisesti liukenevat haitalliset aineet eivät päädy ympäristöön. Lisäksi rakentamisen aikana vanhan jätevedenpuhdistamon sedimentistä voi suotautua ravinnepi-toista vettä, joka on sameaa ja sisältää taudinaiheuttajia. Lähtökohtaisesti rakentamisen aikana mitään rakennettavien altaiden alueella syntyviä vesiä ei johdeta ala-altaaseen tai mereen.

Selvitysten puutteellisuutta koskevien väitteiden osalta yhtiö toteaa, että hakemuksessa on esitetty altaiden rakennekuvat. Kysymys on maarakenteista, eikä tämän tyyppisissä rakenteissa tapahdu 30 vuodessa itsessään sellaisia muutoksia, että niillä voisi olla vaikutusta päästöjen kulkeutumiseen. Aluehallintoviraston esittämät näkemykset vesistöpäästöjen arvioinnin puutteellisuudesta eivät perustu tosiseikkoihin ja esitettyihin tietoihin. Toisin kuin aluehallintovirasto on esittänyt, hakemuksessa on myös esitetty selvitys siitä, milloin altaiden tyhjennysvedet ohjataan puhdistamolle ja milloin ala-altaaseen. Kuten hakemuksen 17.1.2025 päivätyn täydennyksen sivulla 3 (kohta 3) on todettu, vedet ohjataan puhdistamolle käsiteltäväksi niiden ylittäessä hakemuksessa määritellyt raja-arvot. Biotuotetehtaan ympäristöluvassa asetettuja raja-arvoja ei ylitetä.

Siltä osin kuin aluehallintovirasto on perustellut päätöstään sillä, että tuhkan ja lietteen laadun vaihtelun vaikutuksiin liittyvää suunnitelmaa ei ole esitetty, yhtiö toteaa, että perustelu ei pidä paikkaansa. Nämä tiedot on esitetty hakemuksessa (ks. hakemuksen kohta 6.3 s. 14). Riskinarvio on tehty suurimpien

mitattujen pitoisuuksien perusteella siitäkin huolimatta, että ne ovat yksittäisiä mittaustuloksia eivätkä edusta esimerkiksi keskimääräistä pitoisuutta tai kuormitusta. Arvioon on tarkoituksella sisällytetty selkeä yliarvio vaikutuksista. Käytetyt laskenta-arvot on esitetty riskinarvion taulukossa 1. Geotekniset ominaisuudet ja soveltuminen rakenteeseen on selvitetty ja kemialliset ominaisuudet eivät ylipäättään ole tässä olennaisia ja ne on huomioitu osana riskiarviota.

Yhtiö toteaa, että aluehallintoviraston päätös perustuu virheelliseen tulkitaan selvityksistä, niiden riittävyydestä sekä toiminnan vaikutuksista ja riskeistä. Päätös tulee virheellisenä kumota tälläkin perusteella.

6.4 Kokonaisarviointi osoittaa, että jätteiden hyödyntäminen kenttärakenteessa täyttää luvan myöntämisen edellytykset

Yhtiö toteaa, että korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännöstä ilmevästi hyödyntämisen edellytyksiä tulee arvioida kulloinkin kyseessä olevassa yksittäistapauksessa ja kokonaisarviointina. Yhtiön näkemyksen mukaan aluehallintoviraston päätös on tältä osin virheellinen.

Yhtiö toteaa, että lietteen hyötykäytön edellytyksiä ja mahdollisia käsittelymenetelmiä on arvioitu useaan kertaan vuosien 2015–2023 aikana. Tarkasteltuja käsittelytapoja on ollut mm. kuivaaminen maa-altaassa tai geotuubissa ja myöhempi hyötykäyttö viherrakentamisessa, kuivaaminen ja poltto kuorikatilassa K10, toimittaminen muualle käsiteltäväksi ja hyötykäyttö ruoppaamisen jälkeen maanrakennuksessa. Tarkastelussa on käyty läpi muun muassa seuraavia menetelmiä:

Lietteen käsittely uuden tehtaan vesienkäsittelyn yhteydessä ja pelletöinti

Liete jouduttaisiin pumpaamaan pienenä määränä uuden tehtaan vesienkäsittelyyn ja edelleen lietteenkäsittelyyn. Tehtaan prosessisuunnittelun selvitysten perusteella lietettä ei voi turvallisesti ottaa tehtaan vesienkäsittelyyn, koska lietteen laatu poikkeaa merkittävästi uuden tehtaan lietteen laadusta. Sekoittaminen vaikuttaa vesienkäsittelyprosessiin ja saattaa aiheuttaa vesistö päästöjen kasvun mahdollisen poikkeustilanteen vuoksi. Riskinä on myös vaikutukset biotuotetehtaan haihduttamoon ja koko tehtaan toimintaan. Myöskään ruoppaus ei ole mahdollista jatkuvana pitkänä ruoppauksena menetelmän huonon tehokkuuden ja pitkän ruoppausajan vuoksi.

Kuivattavan lietteen poltto

Aikaisemman koepolton perusteella Kemin tehtailla ei ole sopivaa kattilaa lietteen polttamiseen. Polttokokeet osoittivat, että lietettä ei saada kuivattua riittävän kuivaksi polttoa varten. Geotuubikuivattu liete ei ole kohtuullisen ajan (3 vuotta) kuivauksen jälkeen riittävän kuivaa poltettavaksi myöskään muualla. Myöskään välikuivatuksella ei voi parantaa edellytyksiä saada jäte poltettavaksi. Lietteen polttaminen sellaisenaan ilman kuivausta muun

polttoaineen ohessa ei olisi aitoa energiahyötykäyttöä, vaan jätteen hävittämistä. Poltto edellyttäisi merkittävää määrää tukipolttoainetta, jotta liete ylipäättään saataisiin poltettua. Lisäksi kuorikattila K10:n nykyinen käyttötarve on niin pieni, että lietteen polttaminen siinä kuoren ohessa ei ole määrätaseeltaan mahdollista. Tilanne on muuttunut viime vuosikymmenen koetominnan jälkeen.

Mahdollinen poltto edellyttäisi sopivan polttolaitoksen etsimistä kauempaa. Vaikka vastaanottaja löytyisi, kostean lietteen kuljettaminen ei ole mielekästä ja aiheuttaa turhaa veden kuljetusta polttolaitokselle. Tulee myös ottaa huomioon, että lietteen poltosta syntyisi huomattava määrä tuhkaa, joka vaatisi edelleen hyödyntämistä tai käsittelyä.

Kuivattavan lietteen kompostointi ja hyötykäyttö tehtaalla tai ulkopuolella viberrakentamisessa.

Yhtiö toteaa, että alueella ei ole riittävästi maisemoitavaa kaatopaikkaa tai viheralueita lietteestä mahdollisesti tehtävän kompostin käyttöön. Lietteessä on lisäksi haitta-aineita, joiden perusteella viherkäyttö vaatisi erillisen kohdekohtaisen ympäristöluvituksen ennen hyödyntämistä. Lietteestä ei voi tehdä kompostilta vaadittavien määräysten mukaista myytävää vihertuotetta sen sisältämien pienten haitta-ainepitoisuuksien vuoksi. Lietteiden näytteenoton yhteydessä todettiin merkittävä hajuhaitta näytteissä ja materiaalin nostaminen kuivumaan maa-alueelle tai geotuubeihin ja edelleen käsittely kompostomalla aiheuttaisi todennäköisesti hajuhaittaa.

Sijoittaminen kaatopaikalle

Kaatopaikkasijoitus on jätelain etusijajärjestys huomioon ottaen viimesijainen vaihtoehto. Liette ei sovellu korkean orgaanisen aineen pitoisuuden vuoksi kaatopaikalle sijoitettavaksi edes poikkeamalla orgaanisen aineen enimmäispitoisuuksista. Kaatopaikkasijoittaminen ei lainsäädäntö huomioon ottaen ole mahdollinen todellinen vaihtoehto lietteen sijoittamiselle.

Myös vanhojen jätevesialtaiden lietteiden kohdalla hyödyntäminen on todettu ympäristön kannalta parhaaksi vaihtoehdoksi. Riskinarvion mukaan hyödyntämisellä ei ole haitallisia vaikutuksia ympäristöön, kun ne hyödynnetään osana pengerrakennetta. Mikäli lietteet kaivettaisiin pois ja kuljetettaisiin sijoitettavaksi kaatopaikalle, tulisi haitallisia ympäristövaikutuksia ainakin lietteiden pois kaivamisesta, kuivaamisesta, kuljettamisesta kaatopaikalle ja varsinaisen kaatopaikan käytöstä sen toiminnan ja jälkihoidon aikana. Lisäksi kaatopaikkasijoittaminen ei tältäkin osin ole TOC-pitoisuudet huomioon ottaen mahdollista.

Stabilointi (kuivaaminen ja lujittaminen) ja hyödyntäminen rakenteessa

Uuden tehtaan kuorimo sijaitsee uuteen tehtaaseen nähden Vähähaaran takana, eikä alueella ole riittävästi kenttäkapasiteettia hakkeen, kuorimolla

muodostuvan kuorihiekan ja muiden materiaalien varastointiin ja käsittelyyn. Hyödyntämishankkeessa syntyvän kentän sijainti on optimaalinen lähellä kuorimoa ja uuden tehtaan prosessin alkupäätä. Kuoren varastointitarve kasvaa jatkuvasti. Jatkossa kuorta joudutaan erityisesti kesäkaudella välivarastomaan entistä enemmän, sillä kuorikattilan käyttö vähenee tuotannon kasvessa. Kuoren kaasutus on pakkaskaudta lukuunottamatta ainoa kuoren käyttömuoto integraatissa, eikä kesäaikana ole juurikaan ulkoista kysyntää kuoripolttoaineelle. Lisäksi biopellettien valmistus ja varastointitarve on suunniteltujen kenttien välittömässä läheisyydessä (ei uuden kuorimon yhteydessä). Myös puun varastointitarve kasvaa, koska ilmaston muutoksen vuoksi puun pois saaminen metsästä on vaikeampaa metsäautoteiden kunnon heikentyessä. Tämä edellyttää muiden vanhan tehtaan purun yhteydessä vapautuvien alueiden käyttöönottoa sivuvirtojen varastointialueina, koska niiden määrä ja varastointitarve kasvaa tuotannon kasvaessa.

Stabiloinnin ja hyödyntämisen vaikutuksia on hakemuksessa ja sen suunnitelmissa arvioitu kattavasti. Lujitettu liete tiivistetään varo- ja ilmastusaltaiden pohjaan noin 2–3 metriä paksuna kerroksena. Moreenista rakennetun reunapadon paksuus on tiivistettävän lieteeroksen yläpinnan kohdalla noin 25 metriä, eikä penkereen läpi liiku vettä jatkossa, koska altaaseen ei juurikaan pääse vettä asfaltoinnin vuoksi, joten rakenteesta ei oleteta tulevan vaikutuksia Vähähaaran altaisiin. Lujitettu massa jää massiivisen rakenteen alle, ja siitä ei tule myöskään ilmapäästöjä.

Riskinarviossa on todettu, että haitta-aineiden kulkeutumisen arvioidaan olevan hyvin vähäistä kenttäalueen rakenteellisten ratkaisujen (kaksinkertainen asfalttipäällyste, kuivatuskerroksena toimiva betonimurskekerros, massiiviset patorakenteet) vuoksi. Mikäli kulkeutumista tapahtuu, kulkeutuvat veteen lienneet haitta-aineet ala-altaan kautta merialueelle tai salaojista jätevedenpuhdistamolle. Merialueelle mahdollisesti kulkeutuvat haitta-aineet sekoittuvat niin suureen vesimassaan, että laimeneminen on suurta eikä haitta-aineita voi enää todeta mitattavissa pitoisuuksissa.

Altistumisen ja kulkeutumisen arvioinnin perusteella ihmisten altistumista altain rakennekerroksissa hyödynnettävien materiaalien sisältämille haitta-aineille tai valmiista rakenteesta mahdollisesti kulkeutuville haitta-aineille ei tapahdu. Altaat sijoittuvat toiminnassa olevan tehtaan alueelle, jossa ei oleskella ja jonne ulkopuolisten pääsy on rajoitettua. Pohja- tai pintaveteen kulkeutuminen on hyvin vähäistä eikä vaikutuksia pinta- tai pohjavesien laatuun siten aiheudu.

Siltä osin kuin päätöstä on perusteltu ympäristönsuojelulain 20 §:ssä tarkoitettulla varovaisuusperiaatteella, yhtiö toteaa seuraavaa. Varovaisuusperiaate on tarkoitettu sovellettavaksi tilanteissa, joissa toimintaan liittyy epävarmuuksia tai riskejä. Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin, kun kysymys on uuden tyyppisestä tai riskialttiista toiminnasta, jonka ympäristövaikutuksia ei voida ennalta arvioiden riittävällä tarkkuudella arvioida.

Varovaisuusperiaatetta ei ole tarkoitettu sovellettavan silloin, kun toiminnan vaikutuksiin tai niiden suuruusluokkaan ei liity tosiasiallisia riskejä. Varovaisuusperiaatteella ei voida perustella luvan hylkäämistä silloin, kun selvitysten perusteella mitään tosiasiallisia riskejä ympäristöluvan esteenä olevasta ympäristön pilaantumisesta tai sen vaarasta ei aiheudu. Metsäteollisuudessa muodostuneita lietteitä ja tuhkia on aikaisemminkin sijoitettu samoille läjitys-alueille kuivaamalla lietteitä tuhkillä ja seoksia on hyödynnetty esim. vallirakenteissa, joten kyseessä ei ole uusi asia tai prosessi. Tuhkissa ja lietteissä on saman tyyppisiä haitta-aineita, eivätkä materiaalit ole keskenään herkästi kemiallisesti reagoivia, joten tehdyn riskinarvioinnin mukaista arviota ympäristövaikutuksista voidaan pitää perustellusti oikeana. Asiassa ei ole mitään sellaisia ominaispiirteitä tai potentiaalisia ympäristövaikutuksia, että päätöksen hylkäämistä voitaisiin perustella varovaisuusperiaatteella.

Yhtiö toteaa, että tehdyt selvitykset ja tarkastelut osoittavat, että lietteiden hyötykäyttö rakentamisessa on kokonaisuutena arvioiden ympäristön kannalta selkeästi paras vaihtoehto. Asiassa on selkeästi osoitettu tarve uuden kentän rakentamiselle. Lietteiden ja muiden jätejakeiden hyödyntäminen rakenteissa vähentää kiistatta korvaavien neitseellisten materiaalien tarvetta. Aluehallintovirasto ei ole voinut hylätä hakemusta esittämillään perusteilla.

Aluehallintoviraston päätös on myös kokonaisarviota koskevilta osin virheellinen ja tulee kumota.

7 Vesitalousluvan myöntämisen edellytykset

Aluehallintovirasto on perustellut vesitalousluvan hylkäämistä ympäristöluvan hylkäämisellä. Tältä osin yhtiö viittaa perusteluinaan edellä esittämäänsä ja toteaa lyhyesti seuraavaa.

Siltä osin kuin aluehallintovirasto on perustellut hakemuksen hylkäämistä sillä, että fosforin kuormitus voi jopa lisääntyä, yhtiö toteaa seuraavaa. Hakemuksessa on kattavasti perusteltu, että ruoppaus toteutetaan siten, että lupaehtojen mukaista kuormitusta ei ylitetä. Ruopattavat lietteet ovat tällä hetkellä Vähähaaran altaassa sade- ja sulamisvesien ja altaan läpi virtaavan veden huuhtelutavissa ja siten myös fosforin liukeneminen lietteestä ja kulkeutuminen vesistöön on mahdollista. Jatkossa stabiloitu liete on eristetty, ja siitä aiheutuva kuormitus olematonta. Vähähaaran altaasta tällä hetkellä aiheutuva fosforikuormitus ei ole merkittävää, ja toimenpiteiden jälkeen lietteestä aiheutuva kuormitus käytännössä poistuu.

Yhtiö toteaa, että ruoppauksen ja hakemuksen mukaisesti toteutettavan ruoppausmassa hyödyntämisen hyödyt yleiselle ja yksityiselle edulle ovat edellä esitetyillä perusteilla menetyksiä suuremmat. Vesitalousluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät ja aluehallintoviraston päätös tulee tältäkin osin virheellisenä kumota.

8 Määräaikaa koskeva vaatimus

Aluehallintovirasto on hylännyt yhtiön hakemuksen ja samalla asettanut uuden hakemuksen toimittamiselle määräajaksi 31.5.2026. Aluehallintovirasto ei kuitenkaan ole pidentänyt lietteen poistamiselle asetettua määräaikaa, joka on 31.12.2027.

Yhtiö toteaa, että lietteen poistamiselle asetettu määräaika on käytännössä niin tiukka, että sen noudattaminen edellyttäisi ruoppauksen aloittamista jo ennen kuin asiassa saataisiin aluehallintoviraston päätös. Ruoppauksessa ja lietteen hyötykäytössä on kuitenkin kysymys yhdestä hankkeesta, joten ruoppauksen toteuttaminen ennen kuin lietteen hyödyntämistä koskeva asia on ratkaistu, ei ole käytännössä mahdollista. Alueella ei ylipäätään ole sellaisia vapaita alueita, joihin lietettä voitaisiin väliaikaisesti varastoida. Aluehallintovirasto ei ole myöskään myöntänyt yhtiölle ruoppauksen edellytyksenä olevaa vesitalouslupaa. Edellä todettuun nähden yhtiö katsoo, että ruoppauksen suorittamiselle asetetun määräajan pidentäminen on välttämätöntä, mikäli asiaa ei vastoin yhtiön esittämää ratkaistaisi yhtiön ensisijaisen tai toissijaisen vaatimuksen mukaisesti.

9 Lopuksi

Asiassa on kysymys yhtiön vanhan tehtaan toimintaan liittyvien lietteiden hyödyntämisestä uuden biotuotetehtaan tarpeisiin rakennettavassa varasto- ja käsittelykentässä. Varasto- ja käsittelykentälle on osoitettu olevan aito tarve ja lietteiden hyödyntäminen vähentäisi merkittävästi tarvetta muualta tuotavien luonnonvarojen käytölle. Varasto- ja käsittelykentille on tarve jo nykyisin, mutta niiden tarpeen ennakoidaan lisäksi kasvavan mahdollisten uusien investointien myötä. Alueet ovat siis myös toimintojen jatkokehittämisen edellytysten varmistamiseksi yhtiölle tarpeen. Vastaavia lietteitä on hyödynnetty ja hyödynnetään säännönmukaisesti kenttärakenteissa muun muassa teollisuusalueilla ja satamissa. Toimintaan ei liity mitään uutta tai sellaisia tunnistamattomia riskejä tai päästöjä, jotka voisivat olla ympäristöluvan myöntämisen esteenä.

Yhtiö katsoo, että aluehallintoviraston päätös hylätä yhtiön hakemus heijastelee korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä asiassa KHO 2022:22, joka koski suljetun Kemijärven sellutehtaan lietteiden hyödyntämistä. Aluehallintoviraston näkemys hyödyntämiseen tämän valituksen kohteena olevassa päätöksessä kuitenkin poikkeaa yhtiön näkemyksen mukaan korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen tarkoituksesta ja oikeusohjeesta. Kyseisessä päätöksessä nimenomaan korostettiin tapauskohtaisen harkinnan merkitystä, kokonaisarviota ja hyödyntämisen tarpeen osoittamista, mitkä eivät nyt toteudu aluehallintoviraston päätöksessä.

Nyt kyseessä olevassa asiassa varasto- ja käsittelykentille on aito tarve. Niiden rakentamisesta suunnitelman mukaisesti ei aiheudu luvan myöntämisen

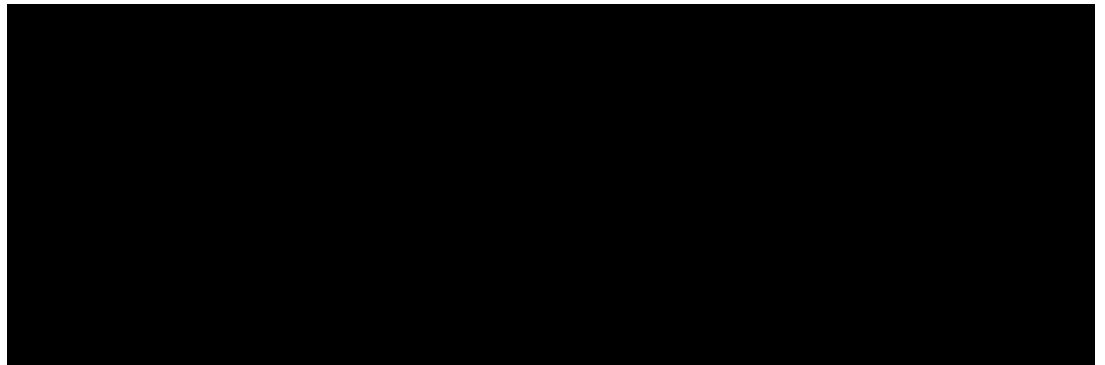
esteenä olevia ympäristövaikutuksia. Jätteiden hyödyntämisellä korvataan luonnonmateriaaleja eikä rakenteita ole mitoitettu todellista tarvetta suuremmiksi, eikä kenttien rakentamista toteuteta pelkästään hyötykäytettävillä lietteillä. Hyötykäyttö on ympäristön kannalta kokonaisuutena arvioiden paras vaihtoehto. Se, että samalla saadaan ympäristön kannalta kestäväällä tavalla ratkaistua myös altain sulkemista koskeva asia ei yhtiön näkemyksen mukaan voi olla esteenä ympäristöluvan myöntämiselle.

Yhtiö pyytää, että hallinto-oikeus ratkaisee asian yhtiön hakemuksessa esittämän mukaisesti tai palauttaa asian aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi, mikäli se katsoo, että tämä on tarpeen asianmukaisten lupamääräysten antamiseksi.

Helsingissä 4. elokuuta 2025

METSÄ FIBRE OY

Laatineet

Liitteet

1. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, 27.6.2025, Nro 93/2025
Dnro PSAVI/16185/2023